

14. 11. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Žádost o podmíněné propuštění odsouzeným

Institut podmíněného propuštění je zakotvený v § 89 a § 90 zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“). Podmíněné propuštění má samozřejmě také svůj odraz v procesním právu, které tento institut uvádí v život, a to v §§ 331 až 333a zákona č. [141/1961](#) Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“). Jedná se o institut, který umožňuje odsouzeným, jež vykonávají nepodmíněný trest odnětí svobody, zmírnit jim uloženou sankci, propuštěním na svobodu se zkušební dobou i na několik let. Tento příspěvek se zabývá institutem podmíněného propuštění především z praktického pohledu.

Na počátku je nezbytné připomenout, že podmíněné propuštění je nenárokový právní institut, což znamená, že závisí na vůli soudu, zda odsouzeného podmíněně propustí či nikoliv. Tato libovůle soudu není samozřejmě bezbřehá. Úvaha soudu musí mít vždy zákonný základ a musí ctít právo na spravedlivý proces zakotvené v čl. 36 Listiny základních práv a svobod. V souvislosti s nenárokovou povahou podmíněného propuštění je třeba zmínit i rozhodnutí Ústavního soudu, jímž bylo judikováno, že ústavně zaručené právo na to, aby bylo vyhověno žádosti odsouzeného o podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, neexistuje (Usnesení Ústavního sp. zn. IV. ÚS 70/09 ze dne 16. 4. 2009).

Řízení o podmíněném propuštění může být zahájeno mimo žádosti odsouzeného, také na návrh státního zástupce, ředitele věznice, v němž odsouzený vykonává trest nebo i bez takové žádosti, ovšem takto podaných žádostí je velmi malé procento, a proto se jimi tento článek podrobněji nezabývá. Předmětem tohoto článku je praktické pojednání o žádosti odsouzeného a o jejím obvyklém obsahu pro případné úspěšné rozhodnutí o podmíněném propuštění (je třeba mít ale stále na paměti, že pojednáváný institut je nenárokový, jak již bylo pojednáno výše).

Žádost o podmíněné propuštění může být samozřejmě podána kdykoliv, ale k potenciálnímu vyhovění žádosti podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody je nutností splnit kumulativně tři podmínky formální a materiální podmínku a prokázání existence takových skutečností, z nichž by bylo možné usoudit, že odsouzený po předčasném propuštění povede řádný život (Usnesení Ústavního soudu sp. zn. I.ÚS 3443/13 ze dne 18. 3. 2014).

Formální podmínky spočívají ve vykonání předepsané části trestu dle § 88 trestního zákoníku. Předepsaný výkon části trestu zákonodárce stanovil ve čtyřech variantách:

- 1. Odsouzený vykonal nejméně polovinu uloženého trestu nebo podle rozhodnutí prezidenta České republiky zmírněného trestu odnětí svobody.

- 2. Odsouzený, jenž nebyl odsouzen za zvlášť závažný zločin (úmyslný trestný čin, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let) a který dosud nebyl ve výkonu trestu odnětí svobody, vykonal alespoň třetinu uloženého nebo podle rozhodnutí prezidenta České republiky zmírněného trestu odnětí svobody. V případě využití této varianty formální podmínky, nebývá soudy žádosti o podmíněné propuštění příliš často vyhověno. Někdy v případě krátkých nepodmíněných trestů odnětí svobody, může být podání žádosti o podmíněné propuštění po vykonání třetiny trestu kontraproduktivní. V případě, že máme osobu splňující formální podmínky bodu dva, odsouzenou k výkonu trestu odnětí svobody např. na dobu 12 měsíců, podání žádosti po vykonání části trestu v trvání 4 měsíců nebude pravděpodobně dostatečné k zajištění materiálních podmínek pro podmíněné propuštění (např. prokázání řádného chování) a odsouzený bude moci žádat až po uplynutí 6 měsíců po rozhodnutí o zamítnutí žádosti, tzn. v nejrychlejším případě po uplynutí 10 měsíců výkonu trestu odnětí svobody. V některých případech je efektivnější vykonat až polovinu trestu a poté podat žádost.
- 3. Osoby odsouzené za taxativně vymezené trestné činy stanovené v § 88 odst. 4 trestního zákoníku mohou být podmíněně propuštěny až po výkonu dvou třetin uloženého trestu odnětí svobody, nehrozí-li opakování stejné nebo obdobné trestné činnosti.
- 4. Odsouzený k výjimečnému trestu odnětí svobody na doživotí může být podmíněně propuštěn až po vykonání dvaceti let uloženého trestu.

Jistou výjimku z formálních podmínek představuje odst. 2 § 88 trestního zákoníku, u kterého nemusí být splněna podmínka vykonání poloviny trestu, aby byl odsouzený podmíněně propuštěn. Osoba musela být odsouzena za přečin (tzn. nedbalostní trestné činy a úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let), musela prokázat plněním svých povinností, že dalšího výkonu trestu není třeba (osoba se musí nadstandardně chovat ve věznicí a musí mít zajištěn budoucí řádný život) a ředitel věznice vydal kladné stanovisko o tom, že se odsouzený choval nadstandardně (Šámal a kol. Trestní zákoník, 2. vyd., 2012 str. 1088). Jelikož tato varianta formální podmínky vyžaduje kladné stanovisko ředitele věznice, je splnění této varianty formální podmínky zřídka využíváné.

Do doby výkonu předepsané části trestu dle § 88 se započítává také již vykonaná vazba.

Kromě formálních podmínek musí být splněny také materiální podmínky k vyhovění žádosti o podmíněné propuštění. Materiální podmínka spočívá v polepšení odsouzeného, potvrzení jeho současným chováním a plněním jemu uložených povinností. Splnění materiální podmínky soud zjišťuje také podle toho, v jaké diferenční skupině se odsouzený nachází (soud zpravidla vyhovuje žádostem odsouzených umístěných v I. diferenčních skupinách, jelikož v těchto skupinách jsou vězni, jež se řádně chovají a mají dostatek pochval, tento fakt ale není pravidlem), dále z množství udělení pochval, kázeňských prohrůšek a možných návrhů na udělení pochvaly a neposledně také z posudku vychovatele o chování vězně. Dalším možným prokázáním plnění svých povinností a řádného chování je vykonávání práce během výkonu trestu odnětí svobody. Tyto práce mohou být vykonávány i mimo věznicí, čímž se dostáváme k poslední zmíněné podmínce pro případné vyhovění žádosti podmíněného propuštění.

Prokázání existence takových skutečností, z nichž by bylo možné usoudit, že odsouzený po předčasném propuštění povede řádný život, je poslední podmínkou pro vyhovění žádosti podmíněného propuštění. Tyto skutečnosti může do žádosti o podmíněné propuštění doložit například následovně.

Již výše zmíněná práce mimo areál věznice může zakládat fakt, že vězeň povede řádný život a že není pro okolní svět nebezpečný. Další skutečností, která by mohla přispět k vyhovění žádosti, je

zabezpečení sociálního a pracovního zázemí, bydlení i rodinného života po propuštění z výkonu trestu (již návštěvy příslušníků rodiny během výkonu trestu odnětí svobody mohou být soudem posouzeny kladně).

K vyhovění žádosti o podmíněné propuštění přispívá i to, zda odsouzený nastoupil včas a dobrovolně do výkonu trestu a v jaké výši nahradil či jinak odčinil škodu nebo újmu způsobenou trestným činem nebo zda vydal bezdůvodné obohacení získané trestným činem.

Jak již bylo výše napsáno, odsouzený může podat žádost kdykoliv, ale pokud nebudou kumulativně splněny všechny tři výše popsané podmínky, bude mu žádost s největší pravděpodobností zamítnuta a další žádost o podmíněné propuštění bude moci podat až po uplynutí 6 měsíců od rozhodnutí o zamítnutí žádosti. V žádosti je nutné nic nepodcenit, vše řádně zdůvodnit a všechny významné skutečnosti také řádně a dostatečně prokázat, aby žádosti mohlo být vyhověno. Závěrem pouze podotýkám, že i za splnění všech výše popsaných podmínek nemusí soud zhodnotit, že odsouzený má být podmíněně propuštěn, jelikož zde popsaný institut je dle zákona a judikatury Ústavního soudu institutem nenárokovým.

Mgr. Martin Šoula,
advokátní koncipient

[Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.](#)

Pardubice - Dražkovice 181
533 33 Pardubice

Velké náměstí 1
500 03 Hradec Králové

Tel.: +420 466 310 691
Fax: +420 466 310 691
gsm: +420 724 794 986
e-mail: advokati@advokatijelinek.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)

- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)